

MIHAIL MANOILESCU ȘI TEORIA PROTECȚIONISMULUI

MIHAIL MANOILESCU AND THE THEORY OF PROTECTIONISM

Conf.dr.ing. Sorin ȘUTEU

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

Anul 2016 ne oferă ocazia de a comemora 125 ani de la nașterea lui Mihail Manoilescu. Intelctual de marcă, inginer, gânditor economic, om politic și publicist. Ca gânditor economic, este singurul român care se numără printre personalitățile mondiale ale domeniului. Chiar dacă într-o anumită perioadă istorică a dat dovadă de regretabile derapaje politice și ideologice, cu siguranță personalitatea sa merită să fie mai bine cunoscută de către contemporaneitate.

2016 gives us the opportunity to commemorate 125 years since the birth of Mihail Manoilescu. He was a prominent intellectual, engineer, economic thinker, politician and publicist. As economic thinker, he is the only Romanian to be among the world's personalities of the domain. Even if in a certain historical period he proved a regrettable political and ideological slippage, his personality certainly deserves to be better known to our present times.

1 REPERE BIOGRAFICE

Mihail Manoilescu s-a născut la 9 decembrie 1891 la Tecuci, într-o familie cu vechi origini boierești. Era al patrulea copil, din cei cinci ai familiei (patru băieți și o fată). În anul 1893 familia se mută la Iași.

Tatăl său Constantin Manoilescu era învățător și autor de manuale școlare, provenea dintr-o familie de preoți. Mama sa, Natalia Grigoreanu, de asemenea învățătoare, se trăgea din familia boierească Tăutu.

1 BIOGRAPHY

Mihail Manoilescu was born on 9 December 1891 in Tecuci, in a family with old boyars origins. He was the fourth child of five (four boys and a girl). In 1893 the family moved to Iași.

His father, Constantin Manoilescu, was a teacher and author of textbooks, coming from a family of priests. His mother, Natalia Grigoreanu, also a teacher, descended from the Tăutu family of boyars.

Rămas orfan de tată la vârsta de nouă ani, se confruntă cu mari greutăți materiale. Urmează și absolvă în anul 1910, Liceul Național din Iași, unde a fost coleg de clasă cu Cezar Petrescu (viitorul scriitor) și cu Victor Iamandi (viitorul jurist și omul politic). Acolo a învățat limba franceză și limba germană, cărora le-a adăugat ulterior și italiana.

După terminarea liceului, în anul 1910 ar fi dorit să urmeze studiile de drept însă situația materială nu i-a permis-o. Ca urmare, se înscrie și este admis primul la Școala Națională de Poduri și Șosele din București (viitoarea Politehnică), pe care o absolvă ca șef de promoție, în anul 1915.

În 1913 a luat parte ca elev-ofițer la campania din Bulgaria, în timpul celui de-al doilea război balcanic. În 1915, după primirea titlului de inginer și a gradului de sublocotenent, lucrează ca inginer la Direcția Generală de Poduri și Șosele din cadrul Ministerului Lucrărilor Publice (1915) apoi este concentrat la Regimentul 24 Artilerie din Roman (1915) și la Direcția Munițiilor (1916) unde, sub conducerea ing. Tancred Constantinescu, a proiectat și a construit un model original de obuzier (Obuzierul de 210 mm „tip Manoilescu”).

După încheierea primului război mondial lucrează în Ministerul Industriei și Comerțului, ca director adjunct (1919), director (1920) și director general al industriei (1921).

În anul 1919 se căsătorește cu Elena Vellan (1895-1967), descendenta unei familii din înalta burghezie și a cărei avere i-a asigurat independența materială în prima parte a carierei sale. Cei doi au avut doi copii, Natalia Manoilescu (1920-1992) și Alexandru Manoilescu (1923-1969).

1.1 Activitatea ca om de afaceri

În anul 1921 Mihail Manoilescu devine coproprietar a Minelor Șorecani din județul Cluj. În urma unor investiții importante și a deschiderii unei galerii noi, producția de cărbune brun a crescut de patru ori. Împreună cu fratele său Grigore Manoilescu, a încheiat un contract de colaborare cu firma belgiană Electrobél pentru construcția unei termocentrale la Aghireșu Fabrici (inaugurată în 1930).

Left fatherless at the age of nine, he faced great material difficulties. He attended and graduated in 1910 the National High School in Iasi, where he was classmate with Cezar Petrescu (the future writer) and Victor Iamandi (future lawyer and politician). There he learned French and German, and later, Italian.

After finishing high school in 1910 he wanted to pursue law studies but the financial situation did not allow it. As a result, he applied and is admitted to the National School of Bridges and Roads in Bucharest (future Polytechnic), which he graduated as valedictorian in 1915.

In 1913 he took part as a student-officer in the campaign in Bulgaria, during the Balkan War. In 1915, after receiving the title of engineer and the degree of second lieutenant, he worked as an engineer at the General Directorate of Bridges and Roads of the Ministry of Public Works (1915), then he was concentrated in the Regiment 24 Artillery Roman (1915) and in the Munitions Department (1916) where, under the leadership of Eng. Tancred Constantinescu, he designed and built an original model of howitzer (the "Manoilescu type " 210 mm howitzer).

After the First World War he worked in the Ministry of Industry and Trade as deputy director (1919), director (1920) and General Director of Industry (1921).

In 1919 he married Elena Vellan (1895-1967), descendant of a family from the high bourgeoisie and whose wealth secured his material independence in the early part of his career. The couple had two children, Natalia Manoilescu (1920-1992) and Alexandru Manoilescu (1923-1969).

1.1 The work as a businessman

In 1921 Manoilescu became co-owner of Șorecani Mines, in Cluj County. Following significant investment and opening new galleries, the production of brown coal quadrupled. Together with his brother Grigore Manoilescu, he entered into a contract with the Belgian company Electrobél for the construction of a power plant at Aghireșu (inaugurated in 1930).

De asemenea, între 1922 și 1923 a fost acționar și director al Băncii Țărănești din București, de unde a demisionat fiind acuzat de iregularități financiare.

Mihail Manoilescu afișa un trai opulent. Avea două locuințe somptuoase în București și câte o vilă la Bușteni și Mangalia, mai multe automobile, trăsură cu echipaj, depășind cu mult veniturile sale și standardul de viață obișnuit al demnitarilor. Deși a fost supus de trei ori unor măsuri de control al averii, rezultatele au fost neconcludente.

1.2 Activitatea didactică

În anul 1931, Mihail Manoilescu devine profesor la Școala Politehnică din București.

Catedra sa a fost constituită prin asocierea unei discipline economice (economia politica) cu una tehnică (raționalizare). Comisia de concurs a propus titularizarea sa deși Manoilescu era licențiat doar în domeniul tehnic și nu avea titlul de doctor în nici unul din domenii.

Era un profesor jovial, apropiat de studenți, care prefera să vorbească liber și să facă paranteze mari spre alte subiecte.

Prelegerile sale din „Cursul de economie politică” a fost litografiat și publicate în 1933 și 1934. Autorul și-a completat prelegerile și le-a publicat sub forma unui „Curs de economie politică și raționalizare”, în 1940.

Pentru început, autorul abordează subiectul valorii, a costurilor și utilității, introducând termenii de valoare internă și respectiv valoare externă.

La secțiunea dedicată producției, Manoilescu tratează subiectul beneficiului național respectiv a beneficiului întreprinzătorului. De asemenea, diviziunea producției, era abordată separat, la nivel microeconomic, macroeconomic și mondoeconomic.

În partea destinată circulației bunurilor, era prezentată cererea și oferta, prețurile și tipurile de piețe. În continuare era prezentată teoria protecționismului, în care își prezenta propriile contribuții. Se atinge și subiectul pieței de stat și a lucrărilor publice.

Aspectelor legate de consum li se acorda mai puțină atenție, totuși, Manoilescu recomanda

Also, between 1922 and 1923 he was shareholder and director of the Banca Taraneasca in Bucharest, where he resigned on charges of financial irregularities.

Manoilescu showed an opulent living. He had two houses in Bucharest and one sumptuous villa in Busteni and Mangalia, several cars, manned carriage, far exceeding the income and living standards of ordinary officials. Although he was subjected three times to control measures of wealth, the results were inconclusive.

1.2 The teaching activity

In 1931, Manoilescu became professor at the Polytechnic School in Bucharest.

His Chair has been established through the association of economic disciplines (political economy) with technical ones (rationalization). The commission has proposed his tenure although Manoilescu was licensed only in the technical field and had not had a PhD in any of the fields.

He was a jovial professor, very close to the students, who preferred to speak freely and make large brackets to other topics.

His lectures in "The course of political economy" was lithographed and published in 1933 and 1934. The author has completed his lectures and published them as a "Course of political economy and rationalization" in 1940.

For starters, he raised the issue of value, cost and usefulness, introducing terms such as internal value and respectively external value.

In the section dedicated to production, Manoilescu deals with the subject of national benefit respectively the entrepreneur's benefit. Also, the production division was considered separately, at a microeconomic, macroeconomic and world economic level.

In the part intended to the movement of goods, he presented supply and demand, prices and types of markets. Further he debated the protectionism theory, with substantial contributions. He also touched the subject of state market and public works.

Consumer issues are given less attention, however, Manoilescu recommend measures to

măsurii pentru limitarea consumului produselor care nu erau strict necesare.

Ultimul capitol era destinat studiului conjuncturii și previziunii economice.

După ieșirea României din alianța cu Germania și armistițiul cu Uniunea Sovietică, în 1944, profesorul Mihail Manoilescu a fost epurat din învățământ.

1.3 Activitatea publicistică

Deoarece activitatea sa profesională s-a concentrat pe domeniul economic, în cele ce urmează sunt prezentate cele mai valoroase publicații ale sale.

1. *Importanța și perspectivele industriei în noua Românie*, București, 1921.
2. *Problemele fundamentale ale dezvoltării noastre industriale*, Tiparul Românesc, București, 1922.
3. *Considerații și propuneri asupra impozitelor în România*, "Îndreptarea", București, 1925.
4. *Problemele comerciale și industriale actuale*, "Buletinul Uniunii Camelor de Comerț", 1929.
5. *Théorie du protectionisme et de l'échange international*, Paris, Giard, 1929.
6. *La trêve douanière, Reponse adressée au Président de la Chambre de Commerce International*, București, 1930.
7. *Le régime préférentiel. Discours prononcé à la 2-eme Conférence par Section économique concertée*, convoque par la Société des Nations. Text românesc în: "Independența economică", nr. 4, București, 1930.
8. *O nouă concepție a protecționismului industrial*, „Independența economică”, nr. 2, 1930.
9. *Rationalisation de la production et du commerce danubien*. Mémoire présenté à la Réunion d'Innsbruck pour la coopération économique des Pays Danubiens, le 10 Avril 1932.
10. *Contribution technique à la compréhension de la crise mondiale*, "Goemaere", Bruxelles, 1933.
11. *Autarhie economică*, "Analele economice și statistice", nr. 7-9, 1934.
12. *Le siècle du corporatisme – Doctrine du corporatisme intégral et pur*, Paris, 1934.
13. *Pentru apărarea industriei și comerțului*, București, 1934.
14. *Zusammenarbeit zwischen Ost- und Westeuropa auf neuer Grundlage*, „Weltwirtschaftliches Archiv”, Jena, martie 1935.
15. *Arbeitsproduktivität und Aussenhandel*, „Weltwirtschaftliches Archiv”, iulie 1935.
16. *Pacea economică mondială*, „Lumea nouă”, nr. 5, 1935.
17. *Potențialul românesc neutilizat*, „Monitorul oficial”, 1936.
18. *Le financement des travaux publics et leur effet comme stimulent économique dans les pays agricoles*, "Monitorul oficial", 1936.
19. *Sur la politique d'industrialisation de la Roumanie*, "Les Annales Économiques", Paris, 1937.
20. *Încercări în filosofia științelor economice*. Prelegeri anuale de deschidere a cursului de economie politică la Școala Politehnică din București, 1938.
21. *Ideea de plan economic național*, "Monitorul oficial", 1938.
22. *Zur Frage der Industrialisierung der Agrarländer*, "Braune Wirtschaft. Post, Heft 42, Berlin, 1938.
23. *Evoluția economiei industriale*, „Enciclopedia României”, vol. 3, București, Editura „Imprimeriei Naționale”, 1939.
24. *Die theoretische Problematik des Aussenhandels. Synthese – Beweisführung – Polemik*, "Weltwirtschaftliches Archiv", Jena, 1940.

limit the consumption of products that were not strictly necessary.

The last chapter was dedicated to the study of conjuncture and forecasting economic.

After Romania left the alliance with Germany and the armistice with the Soviet Union in 1944, Professor Mihail Manoilescu was purged of education.

1.3 The publishing activity

Because his business was focused on the economic area, below are enumerated the most valuable of its publications.

25. *Europa sud – estică în marele spațiu economic european*, București, 1942.
26. *Productivitatea și rentabilitatea*. „Enciclopedia României”, vol. 4, București, Editura „Imprimeriei Naționale”, 1943.
27. *Politica prețurilor și monedei în Germania*, București, 1943.
28. *Producțiunea în raport cu mărimea exploataților agricole*, “Pagini agrare și sociale”, nr. 1-2, București, 1944.
29. *Autour de la définition de la valeur*, “Revue économique politique”, Paris, 1946.
30. *Productividad del trabajo y comercio exterior*, “Economía” VIII, Santiago de Chile, 1947.

Nu trebuie să uităm că Mihail Manoilescu a fost proprietarul, directorul și editorul revistei „Lumea Nouă” pe care a înființat-o pentru a populariza propriile teorii sociale, economice și politice, dar și pentru a găzdui și numeroase subiecte ale vremii. Revista a apărut în perioada 1932-1942 și a susținut idei favorabile autoritarismului, naționalismului agresiv, alunecând chiar spre fascism.

1.4 Activitatea politică

În anul 1921 se înscrie în Partidul Poporului, condus de mareșalul Alexandru Averescu, în care se impune ca specialist în economie.

În perioada 1926-1927 în guvernul Averescu este subsecretar de stat la Ministerul Finanțelor, unde a elaborat numeroase proiecte de legi (stabilizarea monetară, armonizarea salariilor, codul vamal etc.)

În anul 1927 se pune în slujba „restaurației”, care milita pentru readucerea pe tron a principelui Carol al II-lea, aflat în exil în Franța. Este arestat la sosirea în țară, având asupra sa scrisori confidențiale ale fostului rege, fiind acuzat de conspirație. Este judecat de un tribunal militar, care îl achită.

La cererea lui Carol al II-lea se înscrie în Partidul Național Țărănesc și elaborează un program de guvernare.

După revenirea pe tron a lui Carol al II-lea, în 1930, la cererea expresă a acestuia, este numit ministru al Comunicațiilor și Lucrărilor Publice (guvernul Iuliu Maniu) și ministru Industriei și Comerțului (guvernele Gheorghe Mironescu și apoi Nicolae Iorga).

În anul 1931, a fost numit Guvernator al Băncii Naționale a României. Carol al II-lea urmărea să salveze banca Marmorosch-Blank, aflată în pragul falimentului, pe seama bugetului de stat, a deponenților și a creditorilor. Pentru că nu a

We must not forget that Manoilescu was the owner, director and editor of the "Lumea noua" magazine, which he founded to popularize his social, economic and political theories, but also to host the main topics of the day. The magazine appeared during 1932-1942 and submitted ideas favorable to authoritarianism, aggressive nationalism, even sliding towards fascism.

1.4 The political activity

In 1921 he joins the People's Party, led by Marshal Alexandru Averescu, asserting himself as a specialist in economics.

In the period 1926-1927, within the Averescu government, he is Undersecretary of state in the Ministry of Finance where he developed numerous draft laws (monetary stabilization, harmonization of salaries, customs code, etc.).

In 1927 he served the "Restoration" movement, which fought for the restoration to the throne of Prince Carol II, who was exiled in France. He was arrested on arrival in the country, possessing confidential letters of the former King, and accused of conspiracy. He is being tried by a military tribunal and acquitted.

At the request of Carol II, he became member of the National Peasant Party and he drew up a program of government.

After Carol II's return to the throne, in 1930, at his special request, he is appointed Minister of Communications and Works (within the Maniu government) and Minister of Industry and Trade (within the governments of George Mironescu and then Nicolae Iorga).

In 1931, he was appointed Governor of the National Bank of Romania. Carol II intended to save the Marmorosch-Blank bank, on the verge of bankruptcy on account of the state budget, of the depositors and creditors. Because he did not

fost de acord, Manoilescu a fost destituit după doar cinci luni de zile.

Între 1934 și 1940 a fost președinte al Asociației Generale a Inginerilor din România (AGIR). În această perioadă au fost primiți în asociație și inginerii agronomi.

În 1937 își exprimă încrederea în cauza mișcării legionare, deși nu se înscrie în partid (Totul Pentru Țară). Candidează, ca invitat, pe listele acestuia și este ales senator. Ulterior, avea să se distanțeze de conducerea politică a mișcării legionare.

De-a lungul anilor '30, Mihail Manoilescu dobândise un mare prestigiu în Italia și Germania. Efectuase numeroase deplasări oficiale sau private, în aceste țări.

Nu este de mirare faptul că, în 1940 îl găsim în funcția de ministru de externe (în guvernul Ion Gigurtu și apoi Ion Antonescu). Se încerca salvarea a ceea ce se mai putea slava la arbitrajul Germaniei și Italiei în disputa cu Ungaria în problema Ardealului. Mihail Manoilescu (șeful delegației) alături de Valer Pop (secretarul delegației) primesc împuternicirea regelui Carol al II-lea și a guvernului pentru a semna Dictatul de la Viena, în urma căruia Ardealul de Nord a trebuit cedat Ungariei. Sub presiunea evenimentului, Mihail Manoilescu leșină pe masa pe care a semnat dictatul.

În 1945 este arestat, pentru câteva luni, apoi este eliberat, dar ținut sub supraveghere. Începe să-și scrie memoriile, care rămân neterminate. În 1948 este arestat din motive politice și întemnițat, fără proces, la Sighet, alături de elita interbelică românească.

Se stinge din viață pe 30 decembrie 1950, la doar 59 ani și este înmormântat într-un loc necunoscut din cimitirul săracilor din Sighet. Familia a fost înștiințată despre decesul său abia în anul 1958.

2 TEORIA PROTECȚIONISMULUI ȘI A SCHIMBULUI INTERNAȚIONAL

Din întreaga operă științifică a lui Mihail Manoilescu se detașează lucrarea sa fundamentală „La Théorie du protectionnisme et de l'échange international” scrisă direct în limba franceză și apărută în anul 1929 la Editura M. Giard din Paris.

agree, Manoilescu was dismissed after just five months.

Between 1934 and 1940 he was president of the General Association of Engineers in Romania (AGIR). In this period, agronomist engineers were also received in the association.

In 1937, he expresses confidence in the legionary movement, though he does not join the party (Everything For The Country). Running, as a guest, on the lists, he is elected senator. Later, he had to distance himself from the political leadership of the Iron Guard movement.

Over the 30s, Manoilescu acquired great prestige in Italy and Germany. He had numerous official and private travels in these countries.

No wonder that in 1940 we find him in the position of Foreign Minister (within Ion Gigurtu government and then Ion Antonescu). He tried to save what could be saved, within the German and Italian arbitration, in the dispute with Hungary over Transylvania. Mihail Manoilescu (Head of the delegation) along with Valer Pop (Secretary) received the empowerment of King Carol II and of the government to sign the Vienna Dictate, according to which Northern Transylvania had to be ceded to Hungary. Under the pressure of this event, Manoilescu fainted on the table on which he signed the dictate.

In 1945 he was arrested for a few months, then released but kept under surveillance. He began to write his memoirs, which remain unfinished. In 1948 he was arrested for political reasons and imprisoned without trial at Sighet, along the interwar Romanian elite.

He died on December 30, 1950, at just 59 years and was buried in an unknown place in the Cemetery of the Poor in Sighet. The family was notified of his death only in 1958.

2 THE THEORY OF PROTECTIONISM AND INTERNATIONAL EXCHANGE

Of the scientific work of Manoilescu it is to be highlighted his fundamental work, “Théorie du protectionnisme et de l'échange international” written in French and published in 1929, Publishing House M. Giard, Paris.

Lucrarea a stârnit ample polemici pe plan internațional, deoarece Manoilescu propunea revizuirea teoriilor clasice a lui Adam Smith și David Ricardo în ceea ce privesc schimburile internaționale.

Lucrarea este tradusă rapid în portugheză, italiană și engleză (1931) și mai apoi în germană (1937). Trebuie remarcat faptul că în limba română a apărut abia după 49 de ani de la apariție și la 36 ani de la moartea autorului, în 1986. Era tradusă din germană și se intitula „Forțele naționale productive și comerțul exterior – Teoria protecționismului și a schimbului internațional”.

Fără a încerca o prezentare a întregii teorii, datorită spațiului limitat al articolului, menționăm principalele constatări ale autorului:

- În orice țară, productivitatea muncii variază considerabil în funcție de ramura economică. Cele mai mari diferențe sunt între industrie și agricultură. Raportul acestora este relativ constant și a fost denumit constanta Manoilescu.
- Aceasta face ca țările industrializate să aibă o productivitate a muncii considerabil mai mare decât țările predominant agrare.
- Ca urmare, în comerțul internațional, atunci când o țară industrializată vinde un produs unei țări agricole, de fapt are loc schimbul între munca unui număr mic de lucrători industriali cu munca unui număr mare de lucrători agricoli.

Mihail Manoilescu susținea că astfel țările industrializate exploatau, prin intermediul comerțului, țările agricole care înregistrau pierderi de venit național. Pentru a remedia aceste deficiențe, autorul propunea două căi:

1. Calea industrială, constând în fabricarea în țară a unor bunuri cu o productivitate a muncii superioară mediei naționale.
2. Calea comercială, bazată pe importul doar al acelor bunuri cu o productivitate a muncii inferioară mediei naționale.

Pentru implementarea celor două căi propuse, autorul recomanda adoptarea unor măsuri care să stimuleze și să protejeze ramurile economice în care productivitatea muncii este superioară mediei naționale. Nivelul și durata protecției ar trebui să fie cu atât mai mari și mai îndelungate cu cât ar fi

The work aroused wide controversy internationally, because Manoilescu proposed the revision of the classic theories of Adam Smith and David Ricardo as regards international exchange.

The work is quickly translated to Portuguese, Italian and English (1931) and then in German (1937). It should be noted that in Romanian it appeared only after 49 years of the onset and 36 years after the author's death, in 1986. It was translated from German and was entitled "National productive forces and foreign trade - the theory of protectionism and international exchange".

Without attempting an overview of the whole theory, due to the limited space of this article, we mention the author's main findings:

- In any country, labor productivity varies considerably depending on the economic branch. The biggest differences are between industry and agriculture. Their report is relatively constant and was named the Manoilescu constant.
- It makes the industrialized countries have considerably higher labor productivity than predominantly agrarian countries.
- As a result, in international trade, when an industrialized country sells a product to an agrarian country, actually we talk about the exchange between the work of a small number of industrial workers and the work of a large number of agricultural workers.

Manoilescu argued that, this way, industrialized countries exploited through trade the agricultural countries which recorded losses of national income. To remedy these shortcomings, the author proposes two solutions:

1. The Industrial Way, consisting in the manufacture of goods, in the country, with labor productivity above the national average.
2. The Commercial Way, just based on the importation of those goods with lower labor productivity than the national average.

For implementing the two proposed routes, the author recommends the adoption of measures to stimulate and protect the economic sectors where labor productivity is above the national average. The level and duration of protection should be the higher and longer the more would be

mai mare diferența dintre productivitatea muncii la bunurile importate față de cea a bunurilor indigene.

Teoria propusă de Mihail Manoilescu a fost cel mai bine receptată în America de Sud. Publicarea sa în limba portugheză în 1931 a făcut-o cunoscută în Brazilia, care a adoptat-o în 1970 ca proiect național pentru întreaga țară, aducându-i țării câteva decenii de creștere economică rapidă. Mihail Manoilescu este considerat acolo unul dintre fondatorii Braziliei moderne.

Așa cum arăta academicianul Costin Murgescu, Teoria protecționismului și a schimbului internațional „și-a croit drum în întreaga lume, ea constituie prima străpungere românească în gândirea economică universală și a intrat definitiv în istoria doctrinelor economice moderne, fiind citată în studii de specialitate, cursuri universitare, tratate și enciclopedii”

Meritul lui Mihail Manoilescu este cu atât mai mare cu cât în domeniul economic a fost un autodidact, pregătirea sa de bază fiind cea de inginer.

higher the labor productivity gap between the goods imported compared to the indigenous goods.

The theory proposed by Manoilescu was best received in South America. His Portuguese publication in 1931 made it known in Brazil, which adopted it in 1970 as a national project for the country, bringing the country a few decades of rapid economic growth. Mihai Manoilescu is considered there one of the founders of modern Brazil.

As pointed by Academician Costin Murgescu, The theory of protectionism and international exchange "has made its way around the world, it is the first Romanian breakthrough in the universal economic thinking and entered determinately in the history of modern economic doctrines, being cited in numerous studies, university courses, treatises and encyclopedias "

Manoilescu's merit is all the greater as in the economic field he was a self-taught, his basic preparation was engineer.

BIBLIOGRAFIE / REFERENCES

Manoilescu, Mihail, *Forțele naționale productive și comerțul exterior – Teoria protecționismului și a schimbului internațional*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986.

Manoilescu, Mihail, *Dictatul de la Viena – Memorii: iulie-august 1940*, Editura Enciclopedică, București, 1991. ISBN 973-45-1007-X.

Manoilescu, Mihail, *Memorii*, vol. 1-2, Editura Enciclopedică, București, 1993. ISBN 973-45-0042-2.

Murgescu, Costin, *Mersul ideilor economice la români*, Vol. 1, Editura științifică și Enciclopedică, București, 1987.

Păiușan, Robert, *Mihail Manoilescu – repere biobibliografice*, Editura ASE, 2005. ISBN 9735947102.

Pleșu, Andrei, Mihail Manoilescu despre etica politică. În: *Dilema Veche* (343)/9-15 sept 2010. ISSN 1841-3587.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Mihail_Manoleescu

https://en.wikipedia.org/wiki/Mihail_Manoleescu

<http://ziarullumina.ro/portret-de-ministru-interbelic-mihail-manoilescu-85271.html>

http://adevarul.ro/cultura/carti/ideile-mihail-manoilescu-biblie-industriasilor-brazilieni-1_519bb324c7b855ff56136dfa/index.html